

เทศน์เช้า วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
นะ เราศึกษาค้นคว้าแล้วเราจำมาเป็นธรรมะของเรา ธรรมะของเรามันก็เจอไปด้วยกิเลสตัณหา
ความทะยานอยากในหัวใจของตนไ้

อากาศมันเปลี่ยนแปลง อากาศหนาว เราก็หาเครื่องป้องกันหนาวใส่ได้ อากาศร้อน เรา
ก็หาที่ร่มพักร่มเย็นได้ เวลามันทุกข์ๆ ไ้ ให้เขาวางทุกข์ๆ เวลาวางของเรามันวางได้ มันวางได้
โดยที่เรามีสติมีปัญญา เดี่ยวเผลอ มันมาอีกแล้ว เหมือนฤดูหนาว

ให้ปล่อยวางๆ

ใช่ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสอนให้ปล่อยวาง แต่การปล่อย
วางๆ ปล่อยวางของใคร ปล่อยวางได้ขนาดไหน ปล่อยวางได้จริงจังมากน้อยขนาดไหน เพราะ
เราไม่ใช่หมอ เราไม่รู้หรอกว่าเราเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยโรคอะไร ไปโรงพยาบาลก็ถามหมอว่า หาย
ไหมๆ แล้วก็อยากจะหายทั้งนั้นนะ

เวลารักษาถึงที่สุดแล้วนะ หมอบอกว่าสุดความสามารถแล้ว รักษาสุดความสามารถ
แล้ว ให้กลับไปบ้าน กลับไปรอวันสิ้นชีวิต เพราะรักษาแล้วไง รักษาจนหมดวิธีการรักษาแล้ว แต่
มันยังไม่ตาย ไม่ตายก็กลับบ้านไปนอนรอความตาย ตายแล้วก็ตายไปกับความเจ็บไข้ได้ป่วย
นั้น

นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวางๆ เราปล่อยวางได้มาก
น้อยขนาดไหน เราก็บำรุงรักษาหัวใจของเราไม่ให้ทุกข์ไม่ให้ยากมากน้อยขนาดนั้น แต่ถ้ามีสติมี
ปัญญา มันก็สอนปล่อยวางได้ไ้

หลวงตาพระมหาบัวท่านสอนไ้ “สติสามารถกันคลื่นทะเลได้”

สตินี้ คนมีสติปัญญา มันจะทุกข์จะยากขนาดไหน ถ้ามีสติปัญญาเท่าทัน มันปล่อยวางได้ แต่ถ้าเผลอเมื่อไหร่ ไปแล้ว สติอ่อน ไปแล้ว ไปแล้วเพราะอะไร เพราะมันมีพญามาร มารมันครอบงำหัวใจของสัตว์โลกไง

ถ้าพญามารมันไม่ยิ่งใหญ่อย่างนั้นนะ ในสมัยพุทธกาลไง เวลาพระอรหันต์สิ้นชีวิตไทมารมันขุดคุ้ย มันค้นคว้าใหญ่เลยนะ มันไม่พอใจ มันคิดว่าจิตทั้งหมด สิ่งมีชีวิตทั้งหมดต้องอยู่ในอำนาจมันทั้งสิ้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ “มาร มารไม่ต้องหา ไม่เจอหรอก อย่างไรก็ตามก็ไม่เจอ”

ถ้ามันเจอ เราก็ทุกข์ไง เจอ เราก็รับรู้สึกตัวนี่ไง แล้วถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริงเป็นจังอย่างไร

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ถ้าสอนให้ปล่อยวางๆ ปล่อยวางก็เริ่มต้นจากที่เราไป ดูสิ เวลาเด็กน้อยของเรา ลูกหลานเรามันทุกข์มันยากขึ้นมา ให้มันปล่อยวางๆ ถ้ามันเท่าทัน มันก็เท่าทัน มันก็ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่ถ้ามันไม่เท่าทัน มันก็ทุกข์มันก็ยากของมัน แต่ลึกๆ ในหัวใจของคนละ มันมีตัวตนของมัน

อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถ้าตนมันเห็นตัวตนของมันนะ โอ้โฮ! มันสังเวชมาก พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เวลาพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เวลามันตื่นรู้ของมันขึ้นมาไง

ว่าติดสมาธิๆ มันติดของมันอย่างนั้นนะ เพราะมันเข้าใจไม่ได้ เวลาถ้ามันจะเข้าใจได้ไง ถ้ามันจะเข้าใจได้ มันจะรู้มันจะเห็นของมันนะ ถ้ารู้เห็นของมัน มันจะสังเวชของมันนะ ถ้ามันสังเวชของมันนะ แล้วมันจะต่อสู้อย่างมันได้หรือไม่ได้

นี่ไง นักปฏิบัติ นักปฏิบัติที่ล้มเหลว ล้มเหลวอย่างนี้ไง เขาเรียกว่ากรรมฐานม้วนเสือ

กรรมฐานม้วนเสือ มันทนความทุกข์ความยากไม่ได้ เลิกไปเลย ม้วนเสือหมดสิ่งที่จะเป็นไปได้ กรรมฐานม้วนเสือ

แต่ของเรา ถ้าเรามันจะทุกขมันจะยากขนาดไหน มันลี้มเล็กไปแล้วนะ เราก็ต้องฟื้นฟูกลับมาใหม่ ถ้าฟื้นฟูกลับมาใหม่โดยที่มีสติปัญญาเท่าทันมันนะ ถ้าไม่เท่าทันมันก็จบของมันไป มันจบของมันไปแล้วมันก็เป็นของมันอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วเป็นอยู่อย่างนั้นแล้ว มันก็เป็นตามข้อเท็จจริงอย่างนั้นแหละ

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ขึ้นมา มันมีสติปัญญา มันจะทบทวนของมันไง ถ้าทบทวนแล้ว

เวลาผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติ เวลาไปถามหลวงตาท่านตอบนะ

“ถูกไหม”

“ถูก”

“แล้วทำอย่างไรต่อ”

“ทำซ้ำ ทำซ้ำ”

ทำซ้ำ ทำซ้ำมันจะเห็นความผิดพลาด แล้วถ้ามันไม่จริงนะ มันทำซ้ำไม่ได้หรอก เพราะอะไร เพราะมันขาดกำลัง ขาดสมาธิ ถ้ามีสมาธิอยู่ มันเป็นไปได้ แต่ถ้าสมาธิมันเสื่อม สมาธิมันอ่อนแอเนะ มันทำอย่างนั้นไม่ได้

แล้วทำไมมันเป็นไม่ได้ละ ทำไมถึงไม่ได้ละ ไม่ได้

ชำนาญในวสี

เวลาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติ เวลาจิตเสื่อมๆ นะ เจียนตายนะ ทุกข์มาก ทุกข์ขนาดไหน เพราะทุกข์ในชีวิตประจำวัน หนาวกับเย็น ใ๊ฮโฮ! หนาวมาก หนาวสั่นเลย เวลามันร้อนเหงื่อไหลไคลย้อยเลย ทุกข์มาก ร้อนหนาวมันเรื่องธรรมดา

เวลาจิตมันเสื่อม มันไม่มีเหตุไม่มีผล

มันจะร้อน คุณสิ เหมือนคนบ้ากลางถนน จะร้อนจะหนาวมันไม่รับรู้อะไร ใ๊ฮคนมีสติปัญญาเขาทำตัวอย่างนั้นได้อย่างไร เพราะเขาขาดสติของเขาไป

เวลาจิตเสื่อมมันไม่มีเหตุมีผลอะไรของมันหรอก มันยืนกรานของมันอยู่อย่างนั้นนะ แล้วยืนกรานมันก็ทุกข์มันก็ยากอยู่อย่างนั้นนะ นี่ยังดีนะ ยังไม่ขาดสติไปขนาดนั้น ถ้าขาดสติไปอย่างนั้นนะ เหมือนกับคนตามสามแยกสี่แยกเลย เป็นอย่างนั้นเลย ถ้ามันเป็นของมันไป

ถ้ามันไม่เป็น เราฝึกฝนของเรา เราตั้งต้นของเราใหม่ ตั้งต้นของเราใหม่นะ มันต้องกลับมาฟื้นฟูใจ

เวลาจิตมันเสื่อม จิตเสื่อมนะ อदनอน ผ่อนอาหารขึ้นมา จะฟื้นฟูมันให้ได้ ถ้าฟื้นฟูเริ่มต้น แล้วทำไมเวลาครูบาอาจารย์ท่านถึงเข็ดหลาบ กลัวมาก กลัวเวลามันเสื่อมสภาพไปแล้วเวลาจะฟื้นฟู ฟื้นฟูอย่างไร

สิ่งที่สำคัญคือข้อวัตรปฏิบัติใจ

เขาถึงดูกริยาใจ ถ้ากริยามันขาดสตินะ ครูบาอาจารย์ท่านบอก นั้นศพเดินได้

นี่ซากศพ ซากศพที่มันไม่รู้ตัว มันเป็นซากศพนั้นนะ แต่ถ้ามันรู้ตัวขึ้นมาแล้วมันจะตั้งสติของมัน แล้วตั้งสติของมันแล้วฟื้นฟู โอ้โฮ! เกือบเป็นเกือบตาย เกือบเป็นเกือบตายถึงมีเครื่องอาศัยใจ มันจะฟาดวงฟาดวงขนาดไหนก็แล้วแต่ เราอยู่กับสติ อยู่กับพุทโธของเรา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านพูดถึงกิเลสนะ เปรียบเหมือนดังช้างสารที่ตกมัน

ช้างตกมัน ใครเข้าใกล้มันไม่ได้นะ แม้แต่ความทุกข์ก็ยังเข้าใกล้ไม่ได้เลย มันเหยียบตาย

กิเลสมันเหมือนช้างสารที่ตกมันอยู่ที่กลางหัวใจของสัตว์โลก

ที่มันดิ่งาม ดิ่งามเพราะมารยาท ที่มันดิ่งามอยู่เพราะเรามีสติเท่าทันมัน เรามีมารยาทเป็นจริตเป็นนิสัย แต่ถ้าวันไหนมันฟาดวงฟาดวงขึ้นมาเนะ เอาจันไม่อยู่หรอก

แล้วถ้าจะเอามันอยู่ จะเอาอย่างไร

เอามันอยู่ เห็นไหม คูลี ดูเวลาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ามันอยากทำอะไร ไม่ทำ จะฝืนมันอยู่อย่างนั้นนะ ฝืนมันจนกว่ามันจะเบาบางลง อ้าว! ถ้าจะเป็นจะตายก็เป็นตายไปด้วยกัน ถ้าเอ็งจะตายก็ตายด้วยกัน ถ้าจะเป็นก็ต้องเป็นไปด้วยกัน

ไม่ยอมทั้งนั้น ถ้าไม่ยอม มันเห็นว่าเอาจริงนะ มันเริ่มเบาบาง เบาบาง สติปัญญาเราก็ฟื้นฟูขึ้น

เวลาจิตเสื่อมๆ เวลาครูบาอาจารย์ที่เวลาจิตเสื่อมนะ จิตเสื่อมนั้นเรื่องหนึ่งนะ เวลาหลุดอีกเรื่องหนึ่ง

มีพระปฏิบัติมากเลย เวลาหลุดออกไป หลุดเลย หลุดคือเสียสติไปเลย แล้วทำอย่างไร ใครดูแล

ถ้าเป็นไปไม่ได้เลย ก็ให้ตั้งสติไว้ อาศัยบารมีธรรมของอาจารย์คุ้มครอง

หนึ่ง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ระลึกถึงพระพุทธเจ้าไว้ ระลึกถึงพระพุทธรูปเจ้าไว้ก็ระลึกถึงพุทธะของเรา ก็ระลึกถึงจิตสำนักเล็กๆ ในใจของตน ถ้ามันระลึกได้ ระลึกได้ขึ้นมา พอมันระลึกได้ มันมีสติปัญญาขึ้นมา มันจะมีสติกลับมา พอกลับมา เฮอะ! ภูเป็นอะไร เฮ้ย! ทำไมมันเป็นอย่างนี้ละ นี่ถ้าจะกลับมา แต่ถ้าไม่กลับมาละ ไปเลย

เวลามันหลุด ในวงจรธรรมฐานมีมากมาย เวลาหลุดไปแล้วพยายามดึงกลับมาให้ได้ในหมู่คณะ

เวลาคนเกิดมา เราอยู่ในครอบครัว มีพ่อแม่ มีปู่ย่า มีตาเมียยาย เวลาบวชเป็นพระๆ สงฆ์ยกเข้าหมู่เฒ่า มีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่งที่อาศัยใจ แล้วเวลาหมู่คณะที่ติงามเขาพยายามชักนำกันไปให้เขากลับมาให้ได้ไง เวลากลับมาได้ นี่เวลาผลของการปฏิบัติ ถึงว่ากิเลสมันร้ายนัก

เย็น ร้อน อ่อน แข็ง เรายังหาที่หลบภัย หาความร่มเย็นเป็นสุขของใจเราได้ เวลาว่าปล่อยวางๆ ใครปล่อย

กิเลสมันหลอกว่าปล่อยนะ ถ้ามันสนใจอยาก เหมือนคนไปวัดไปวา ก่อนจะไปวัด แหม! ไปเต็มที่แล้ว เสพสุขเต็มที่ ไปถึงวัด เฮ้อ! ปล่อยวาง มีความสงบสุข

ก็มันเต็มที มันเต็มคราบมาแล้ว แต่ไอ้พระเรามันอดมาตั้งแต่ต้นใจ เอ๊ะ! ทำไมเราทำไม่ได้ใจ เวลาใครมาวัด อู้ฮู! ทำไมเขาปฏิบัติดีมากเลย ไอ้พระในวัดขึ้นมา เราปฏิบัติเจียนเป็นเจียนตายเลย ทำไมเอามันไม่อยู่

เดี๋ยวก็อยู่ ถ้าเอาจริงนะ แล้วเอาจริงแล้ว ถ้าคนที่ประพฤติปฏิบัติแล้วเขาถึงมีสติสัมปชัญญะคุ้มครองดูแลใจของตน คุ้มครองดูแลใจของตนเพราะอะไร เพราะถ้ามันเสื่อมสภาพไป เพราะอะไร

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตาฯ เวลาฝึกหัดปฏิบัติไปแล้ว ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา แล้วจะเริ่มต้นตรงไหน แล้วจะจัดตั้งอย่างไร แล้วอะไรจะอยู่กับเรา

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธ อรูปปธรรม อรูปธรรมนั้นพ้นจากความเป็นอนัตตา บุคคลคนที่ ๑ คนที่ ๒ คนที่ ๓ คนที่ ๔ มีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน

นี่ไง ที่ว่าพระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลที่สิ้นชีวิตไป มารไม่ยอม มาร ต้องอยู่ในอำนาจของตนให้ได้

อยู่ในอำนาจของตนคืออะไร

คืออวิชา

อวิชาคืออะไร

อวิชาคือไม่รู้ ไม่รู้คือเกิด ไม่รู้ เว้นไปแล้ว จะเกิดที่ใด เกิดภพใด เกิดชาติใด เวลาตาย เว้นไปแล้ว เพราะไม่รู้ตัว แล้วอยู่ใน กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา อยู่ในวิภูฏะ ผลของวิภูฏะ ขัณฑ์แห่งไปแน่นอน ไม่ที่ใด ก็ที่ที่เวรกรรมของเอ็งทั้งสิ้น เห็นไหม นี่พญามาร เพราะไม่รู้

ฉะนั้น เวลาพระอรหันต์สิ้นชีวิตไป มาร มารไม่ต้องค้นหาหรอก

เพราะอะไร

เพราะเขารู้ เขาสมบุรณ์ของเขา สติสัมปชัญญะสมบุรณ์ของเขา เอ็งหาไม่เจอหรอก

แต่ถ้ามาร ถ้าไม่รู้ เจอ ไปตามอำนาจของมัน เพราะมันอยู่ที่สติจิต มันอยู่ที่จิตนั้นแล้ว มันเป็นคนชักนำไปเลย ฉะนั้น ไม่ต้องหา ก็ไปหามัน แต่ถ้าเป็นความจริงแล้วจบ ไม่มี ไม่ไปหาใครทั้งสิ้น ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง

ถ้าเป็นข้อเท็จจริง ผูกมัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา อกุปปธรรม อฐานะที่จะไม่เสื่อมสภาพ จะทุกข์จะยาก

ถ้าทุกข์ยากก็ทุกข์ยากกิเลสอย่างละเอียดที่มันบีบหัว มันบีบหัวใจนะ มันบีบหัวเลย เหมือนกับมีมิงกุฎรัดหัวไว้ ถ้ามันบีบ เราก็มีสถานะของบุคคลคู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ เป็นที่อาศัย แต่ถ้าถึงคู่ที่ ๔ แล้วจบแล้ว อะไรจะมาบีบ ภาวสวะ ภาพทำลายแล้ว เจริญจะบีบอะไร อากาศว่าง บีบแต่อากาศ จับต้องได้แต่อากาศ จับต้องตัวตนของตนไม่ได้ ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงอันนั้น

ถ้าข้อเท็จจริงอันนั้น นี่ไง ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง มันจะเป็นข้อเท็จจริงในหัวใจของผู้ที่ประพฤติดุติปฏิบัติมัน มันเป็นปัจจัยตั้ง สันติภูมิจิโก ถ้าเป็นปัจจัยตั้ง สันติภูมิจิโก สันติภูมิจิโก รู้แจ้งในหัวใจของตน

ถ้าในหัวใจของตนค้นคว้าหาอย่างไรก็ไม่เจอ แต่ถ้ามันมี เจอนะ แต่เราพลั้งเผลอไปหนึ่ง ไม่หา ไม่ค้น ไม่ทดสอบ

มันเป็นสมบัติของตนนะ อตตตา หิ อตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน มันเป็นสมบัติของตนนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนาริอัสตวัชนัสตวัไง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านแก้จิตๆ ไง จิตของใคร จิตอย่างไร จิตประเภทใด แล้วรู้อะไร เห็นอะไร เป็นอะไร อะไรเป็นอะไรถึงที่สุด

ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง แก้จิต แก้จิตแก้ยากนะ ผู้เฒ่าจะแก้วะ

แต่มันแก้ไม่ได้ไง เพราะมันจิตเขาจิตเราไง พุดเข้าหูซ้ายก็ทะลุหูขวา ใจเขากับใจเรา ห้ามความคิดใครไม่ได้ ความคิดมันเป็นอิสระ เป็นเสรีภาพ ความเสมอภาค ภราดรภาพ หนึ่งเสียงเท่ากันทั้งสิ้น เข้าถึงคุณาลงคะแนนเสียง หนึ่งเสียงเท่ากัน เรามีสิทธิเสมอกันเท่ากัน ก็เท่ากัน มันเป็นสิทธิส่วนบุคคลไง

ฉะนั้น แต่ถ้าเป็นอำนาจวาสนานะ นั่นแหละตัวสำคัญ

อุตตา หิ อุตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เราเกิดมานั่งอยู่ที่นี่ก็สิทธิ์ของเรา เกิดจากพ่อจากแม่นะ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกนะ แต่ข้อเท็จจริงเราเกิดจากเวรจากกรรมของเราเอง เราสร้างกรรมดีกรรมชั่วของเรามา ผีก็หัดปฏิบัติก็ต้องเข้าถึงใจของตน แล้วใจนั้นจะเป็นผู้ค้นคว้า ใจนั้นจะเป็นผู้ฝึกหัด

แล้วใจนั้นเป็นผู้ฝึกหัด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้ทางเท่านั้น เธอต่างหากต้องฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นแก้จิตๆ เธอต่างหากจะต้องมีสติสัมปชัญญะ แล้วแก้จิตดวงนั้น ถ้าแก้จิตดวงนั้นด้วยการดูแลคุ้มครองของครูบาอาจารย์ที่ดีงาม เอวัง